

Il-Konferenza tal-NCPE għall-Jum Internazzjonali tal-Mara 2023

Insaħħu l-ugwaljanza. Fejn Sejrin?

13 ta' Marzu 2023

Il-proċedimenti tal-konferenza

Merħba - Is-Sa Renee Laiviera, Kummissarju tal-NCPE

- Żewġ temi attwali ta' importanza:
  - il-proposti għal Direttivi dwar l-istandards tal-Korpi tal-Ugwaljanza u
  - l-fastidju sesswali fuq il-post tax-xogħol
- Il-proposti huma rilevanti għalina f'din l-okkażjoni.
- Sabiex tissaħħaħ l-ugwaljanza, b'mod speċjali għan-nisa, l-irwol u l-ħidma tal-korpi tal-ugwaljanza huwa kruċjali kemm fil-promozzjoni tal-ugwaljanza f'oqsma differenti kif ukoll għall-investigazzjoni ta' każijiet ta' allegat diskriminazzjoni.
- Il-fastidju sesswali fuq il-post tax-xogħol huwa sugġett li nisimgħu ħafna dwaru.
- Il-fastidju sesswali jinvolvi mgħiba mhux mixtieqa, li tkisser id-dinjità tal-individwu u li toħloq ambjent mhux sigur u umiljanti.

Diskors - L-Onor. Dr Byron Camilleri, Ministru għall-Intern, is-Sigurtà, ir-Riformi u l-Ugwaljanza

- Għamilna bidliet kbar.
- Aktar rappreżentanza femminili fil-Parlament – kien hemm bżonn xokk qawwi fis-sistema fil-mod ta' kif naslu.
- Tajna iktar inċentivi biex aktar nisa jaħdmu bħal pereżempju childcare b'xejn.
- L-ugwaljanza hija biss possibbli meta ċ-ċirkostanzi u l-ħtigijiet ta' gruppi differenti ta' nisa u rġiel huma indirizzati b'mod effettiv u ugwali fil-liġijiet, il-policies u l-prattiċi ta' pajjiżna.
- Il-fastidju sesswali, bħal forma oħra ta' vjolenza abbażi tal-generu, huwa manifestazzjoni tal-iżbilanċ fil-poter u l-kontroll bejn in-nisa u l-irġiel fis-soċjetà.

- Fil-fatt, dawn il-forom ta' vjolenza jiksru d-drittijiet fundamentali u jxekklu l-ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel.
- In-numri jgħidulna li l-maġġoranza tal-vittmi huma nisa.
- Kuljum joħroġ biċ-ċar li dak li nagħmlu mhuwiex biżżejjed.
- Ejjew niddiskutu aktar u tiddejqux tkunu kritiċi.

Diskors - L-Onor. Rebecca Buttigieg, Segretarju Parlamentari għar-Riformi u l-Ugwaljanza

- Għadni kemm attendejt għas-67 sessjoni tal-Kummissjoni dwar l-Istatus tan-Nisa tan-Nazzjonijiet Magħquda fil-Kummissjoni dwar is-Sigurtà tan-Nisa fi ħdan il-Ġnus Magħquda – fejn intqal li għad baqa' 300 sena oħra biex nilħqu l-ugwaljanza.
- Se nkomplu naħdmu aktar sabiex inressqu ' l quddiem l-abbozzi li għandhom l-għan li jipproteġu d-drittijiet ta' gruppi differenti fis-soċjetà u jiffacilitaw l-aċċess għall-ġustizzja f'kazijiet fejn persuni jkunu diskriminati fil-ħajja tagħhom ta' kuljum.
- It-tisħiħ tal-istrutturi li jaħdmu fil-qasam tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-mainstreaming tal-ġeneru huwa wkoll wieħed mill-għanijiet ewlenin tal-strategija u pjan ta' azzjoni nazzjonali dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u il-mainstreaming tal-ġeneru.
- It-tisħiħ tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-post tax-xogħol huwa propju wieħed mill-għanijiet ewlenin ta' din l-istrategija.
- Jum il-Mara jfakkarna li n-nisa għamlu avvanzi kbar fil-qasam tax-xogħol matul is-snin.
- Minkejja dan, baqa' diversi sfidi biex tassew naslu għall-ugwaljanza sħiħa.

Diskors - L-Onor. Graziella Attard Previ, Kelliema tal-Oppożizzjoni għall-Ugwaljanza u d-Drittijiet tat-Tfal

- Il-Partit Nazzjonalista ressaq abbozz ta' liġi biex kumpaniji li jhaddmu iktar minn 50 ħaddiem ikunu obbligati li jkollhom policies fuq il-post tax-xogħol dwar il-fastidju sesswali.

- Dan l-abbozz se jikkontribbwxixxi biex tiġi msaħħa l-kultura taz-zero tolerance lejn il-fastidju sesswali fil-post tax-xogħol.
- L-istatistika turi li hawn Malta 3 minn kull 4 każijiet irrappurtati huma nisa.
- Il-vittmi fuq il-post tax-xogħol qed jiġu mwarrba u qed jgħaddu minn vittimizazzjoni.
- Irridu naħdmu aktar flimkien sabiex nindirizzaw dawn l-isfidi.

Il-proposti għal Direttivi dwar l-istandards tal-Korpi tal-Ugwaljanza

Is-Sa Renee Laiviera, Kummissarju tal-NCPE

- Tista' taċċessa l-prezentazzjoni minn [hawnhekk](#).

Panel – Kif jolqtuna dawn l-istandards fil-ħajja ta' kuljum?

- **Is-Sa Rhoda Garland - Direttur Eżekuttiv tas-CRPD:**
  - Is-CRPD tirċievi lmenti, hemm iktar għarfien però xorta għad baqa' iktar xi jsir
  - Li jkollok id-data u l-istatistika huwa importanti imma biex ikollok dawn irid ikollok ir-rizorsi
  - Kampanji ta' għarfien ukoll huma essenzjali imma trid budget għalihom
- **Dr Neil Falzon - Direttur tal-Fondazzjoni Aditus:**
  - Għandna d-diversità fil-popolazzjoni – Malta m'għandniex liġi li hija nklussiva għal kulhadd
  - Ir-riċerka u l-policy-making huma importanti biex fuqhom tibbaża l-kampanji ta' għarfien
  - Il-fatt li aħna żgħar bħala pajjiż m'għandux jillimitana biex nagħmlu ċerti affarijiet
  - Biex naddottaw l-intersezzjonalità irid ikollna iktar rizorsi biex tilhaq setturi differenti – nistgħu nagħmlu dan permezz ta' partnerships
- **Is-Sa Renee Laiviera - Kummissarju tal-NCPE:**

- L-NCPE:
  - għandha mandat li huwa limitat
  - hija attiva fuq livell Ewropew fil-European Network of Equality Bodies (EQUINET) li jiġbor fih gruppi differenti li kollha għandu l-għarfien (expertise) fuq l-irwoli differenti eż: policy, ricerka etc.
  - tagħti s-sehem tagħha fuq livell lokali – tipparteċipa b’mod attiv f’kumitati interni, tagħti wkoll il-pożizzjoni tagħha u tiġi kkonsultata
  - taħdem mal-NGOs u mal-akkademiċi fl-Università ta’ Malta

- Dan huwa proċess kontinwu
- Li jkollok aktar setgħat adegwati jfisser li jkollok aktar poter biex ngħinu lill-vittmi eż. il-qorti
- Mhux biżżejjed li ngħidu li m’għandniex riżorsi – irridu nitolbu għalihom dawn ir-riżorsi

- **Dr Jurgen Dingli - Junior Legal Officer, HRD:**
  - L-HRD laqgħet il-proposti tal-Unjoni Ewropea
  - diskussjonijiet dejjem għaddejjin
  - mhuwiex proċess faċli li nfasslu l-liġi, għadna fi stadju bikri ta’ din il-legislazzjoni
  - mhuwiex faċli li tfassal liġi fuq l-indipendenza jekk għad m’għandekx biżżejjed informazzjoni ta’ kif il-Kummissjoni Ewropea se tkun qed tagħmel revizjoni ta’ dawn id-Direttivi
  - hemm il-problema ta’ nuqqas ta’ riżorsi

Il-fastidju sesswali fuq il-post tax-xogħol

Is-Sur André Callus, NCPE Eżekuttiv (Politika u Tahriġ)

Tista’ taċċessa l-prezentazzjoni minn [hawnhekk](#).

Panel – X’qed jiġri fuq il-post tax-xogħol?

- **Is-Sa Diane Vella Muscat - Direttur Ġenerali, DIER:**
  - Huwa important li nkludejtu sezzjoni fuq il-leaflet li qassamtu dwar il-proċedura informali ta' kif persuna tista' tagħmel ilment
  - L-ewwel persuna tkun trid titkellem ma' xi ħadd
  - Il-policy trid tkun dinamika

- **Is-Sur Joseph Farrugia - Direttur Ġenerali, MEA:**
  - Il-liġi weħidha mhux se ssolvi l-problema
  - Irid ikun hemm monitoraġġ
  - Jiddependi ħafna mill-kultura fuq il-post tax-xogħol u l-attitudni tan-nies li dawn iqattgħu madwar 40 siegħa flimkien
  - Il-management irid ikun kapaċi jagħraf x'inhu għaddej fuq il-post tax-xogħol, ikollhom kontroll ta' x'inhu għaddej u tilqa' minn qabel
  - L-isifidi/diffikultajiet – biex tasal għal verità – meta jkollok il-kelma ta' xi ħadd kontra ta' ħaddieħor, jista' jkun li l-fastidju ma sarx fuq il-post tax-xogħol imma qed ikollu effett fuq il-post tax-xogħol, il-media soċjali jaf toħloq ukoll tensjoni u l-każ ikun iktar kumpless
  - HR Management – irid ikun jaf l-impjegati tagħhom sewwa biex il-verità toħroġ u jittieħdu l-passi

- **Is-Sur Andrew Aquilina - Kap tal-Politika, Malta Chamber of SMEs:**
  - Fost in-negozji ż-żgħar hemm ġeneral understanding ta' fastidju sesswali u jafu li kull tip ta' fastidju huwa mhux mixtieq
  - Employers ma jafux li jekk ma ħadux passi dawn ikunu responsabbli
  - Hemm bżonn ta' iktar għarfien speċjalment għall-employers iż-żgħar

- **Is-Sur Kevin Camilleri - Deputat Segretarju Ġenerali, GWU:**
  - Il-post tax-xogħol huwa dinamiku
  - Hawn bżonn awareness-policies u huwa importanti li mmexxu l-awareness li tmur lil hinn mill-policies

- Din hija battalja kontinwa – li jkollok strutturi biss mhux biżżejjed. Il-ħaddiema jqattgħu aktar ħin fuq il-post tax-xogħol milli d-dar. Il-monitoraġġ irid ikun kontinwu.

- **Is-Sa Antoinette Aquilina - Employment Relations Senior Manager, UHM:**

- Il-policy iridu nagħtuha l-ħajja ta' individwu
- Kif se tipprotegi lill-vittma meta tagħmel ilment? – Iridu nagħtu l-għodda lill-individwu li l-aġir mhuwiex welcome
- Meta l-agressur ikun CEO kif se nagħmlu? Ma jistgħux jagħmlu investigazzjonijiet interni imma jridu jmorru għand l-entitajiet bħall-NCPE
- Id-dewmien tal-investigazzjoni huwa twil wisq
- Importanti wkoll li meta ma tolqotx lilna nieħdu azzjoni wkoll

- **Is-Sur André Callus, NCPE Eżekuttiv (Politika u Taħriġ):**

- L-investigazzjoni interna hija importanti...l-investigazzjoni tal-NCPE jew tal-pulizija m'għandhiex tieħu post l-investigazzjoni interna. Waħda ma teskludhiex lill-oħra.
- Aħna ma nistgħux nagħtu pariri għax jistgħu jiġu quddiemna bħala NCPE però nistgħu nagħtu rakkomandazzjonijiet b'mod iġenerali.
- L-NCPE toffri assistenza wkoll biex isir il-policy – guidelines ta' x'għandu jsir.

- **Kummenti mill-partecipanti:**

- Min se jhallas għas-sick leave tal-vittma wara li tkun ħarget il-verità? F'kumpaniji żgħar is-sitwazzjoni hija diffiċli
  - **UHM** - Naħdmu mal-employers u huma on board li jkun hemm policy u li jkun hemm kumpens għal min jiġi f'no pay
  - **GWU** – hemm il-qorti tat-Tribunal
- Kif se ngħallmu l-agressur? Ħafna drabi nitkellmu ħafna fuq il-vittma u ninsew l-agressur. Dan jekk jitkeċċa se jmur xi mkien ieħor u se jagħmel l-istess.
  - **SMEs** – għalhekk aħna nissuġġerixxu li kumpanji jkollhom l-Equality Mark
  - **MEA** – ħafna drabi l-perpetrator ikun alleged perpetrator

Rimarki konklussivi - Is-Sa Renee Laiviera, Kummissarju tal-NCPE

- Grazzi ħafna lil kulhadd tal-partecipazzjoni tagħkom
- L-NCPE se tieġu nota tal-punti li tqajmu matul din il-Konferenza
- Inħeġġgkom sabiex tagħtu l-feedback tagħkom billi timlew il-formoli ta' evalwazzjoni

16 ta' Marzu 2023